



UPA2019/229

27/5-2019

Randi Vestergaard Evaldsen

**Kangiani, Kalaallit Nunaatalu sineriaani meeqqat ikornejqarnissaat tunngavigalugu Naalakkersuisut
Danskit Naalagaffiannut ikioqqullutik saaffiginnissuteqassasut Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik
Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.**

(Inatsisartunut ilaasortat Partii Naleraq, Demokratiit, Atassut, Suleqatigiisitsisut aamma Inuit Ataqatigiit)
(Siullermeerneqarnera)

Nassuerutigisariaqarpara nuanniimmat alianarlunilu uagut partiit tallimat, sisamat atsiorlutik, uuminnga siunnersuuteqartariaqarsimagatta. Uanga isumaga naapertorlugu Naalakkersuisut namminneq qisuarciartariaqarsimagaluarpuit Danmarkimiit ikornejqarnissatsinnut, tamatta pilluta. Kisiani maanga killippugut taamannalu oqallisigisariaqarparput qanoq iliorluta una nunatsinni ajunaarnersuartut taasariaqartoq qanoq aaqqiivigissanerlutigu. Tasiilaq kisimi pineqanngilaq nunarpulli tamarmi pineqarpoq, kikkulluunniit pissutsimik uuminnga ajorluinnaqqissaartumik eqqorneqarsimasut tamarmik tamatta pineqarpugut. Tamatta nassuerutigisariaqarparput ikiortariaqaratta.

Nunami tamakkerlugu ajunaarnersuuvoq. Ajorluinnarpoq nunatsinni meeqqat taama amerlatigisut sumiginnarneqarmata. Ajunaarnersuaq iluarsiiviginiarlugu sunaagaluarluunniit iliuuserisinnaasarput. Demokraatinuit isumarput naapertorlugu Danmarkimut assagut isaattariaqarpagut ikioqqulluta. Nalunngilarput siusinnerusukkut danskit naalagaaffiata ikuunnissani neqeroorutiginikuugaa, tamannalu qaqqittariaqarparput, sutigut ikuinissamut periarfissaqarnersut.

Pingaaruuteqarluinnarpoq nammineq suliniuteqarnissarput. Demokraatinuit isumarput naapertorlugu pingaarnertut anguniakkatta ilaat qasukkaallattariaqarpagut meeqqat sumiginnakkat ikiorniarlugit. Taamaattumik 2019-imi Aningaasaqarnikkut ingerlatsineq pillugu nalunaarut oqallisigigatsigu Naalakkersuisunut oqaatsikka uteqqissavakka. Issuaalaassaanga:

"Naalakkersuisup sulinermi ilanngaat pillugu siunnersuut tusarniutigalugu



nassiuteqqammerpaat. Demokraatini pingaarnertut isumaqatigaarput sulinermut ilanngaat atulersinneqartariaqartoq, sulinissamut tamanna kajumissaataasussaammat. Siunnersuulli Naalakkersuisuneersoq pitsaavallaanngilaq aamma akileraariaatsitsinni akissarsiaqqortunermik aallaaveqarnissaq uangut iluarinngisarput ilanngunniarneqarpoq. Tamatuma saniatigut ilanngaat mikivallaarpoq aamma ukiuni ikippallaani atuuttussanngorlugu siunnersuutaavoq. Amerlanerpaat 300-400 koruunik amerlanerunngitsunik pissarsitinneqassapput qaammammut. Demokraatini isumaqarpugut siunnersuut taama angusaqarluarnianngitsigisumik saqqummiussineq kinguneqangaarnavianngitsoq. Taamaakkaluartorli siunnersuut ukiumut 50 millioner koruuninik aningaasartuutitaqartassaaq. Siunnersuut unitsiinnariartigu aningaasallu atorlugit meeqqanik sumiginnakkanik ikiuinissamut. Tamannali pissanngilaq inunnik isumaginninnikkut aqtsisoqarfimmik pilersitsinikkut imaluunniit arlaannik allaffisornermut pisariillisaataasussamik.

Naagga. Aningaasat atoriartigit meeqqat ornillugit. Qularnaariartigu meeqqap kialluunniit kanngutsaattuliorfigineqartup akunnerit 24 iluanni tarnip pissusaanut immikkut ilisimasalimmik oqaloqateqartalernissaa, pisortat ilisimasaqalerannerannit kanngutsaattuliortoqarsimasoq. Immaqa oqarasuaatikkut oqaloqatigiinneq ingerlanneqarsinnaavoq? Immaqa oqalutseqarluni oqaloqatigiinneq ingerlanneqarsinnaavoq? Kisianni iliuuseqannginnermiit tamanna pitsaanerussaaq? Neriuppunga isumassariarput ilassilluarneqarumaartoq. Allatut iliunngikkutta kanngunarpallaassaqaagut.

Taamaattumik; sulinermut ilanngaatiq eqqunneqarnissaa pillugu siunnersuut ingerlaannaq tunuartinneqarli nassataanillu pingaareruteriartigu meeqqat sumiginnakkat ikornejqarnissaasa aningaasaliiffigineqarnissaa. Allamik pissuserissaarnerumik iliuusissaqanngilagut. Aamma neriuppunga sapinngisamik amerlanerpaat isuamaqataasinnaajumaartut. "

Siunnersuut taanna kisimi qanoq iliornissarput pillugu maannamut siunnersuutaagallarpoq, allangortitsiguli. Paaserusunnarpoq partiit allat tassani qanoq isumaqarnersut? Pingaarerunerpa qaammammut 300-400 koruuninik



akileraarutitigut oqilisaanissaq? Tassa imaappoq ullormut 10 koruuninik amerlanerusunik aningasaateqartoqartalissaaq. Demokraatiniit pingarnerutilugit meeqqat sumiginnakkat ikiornissaat.

Aamma erseqqissarusuppara Kalaallit Nunatsinni pissusilersuutigut ileqqugullu allanngortilluinnartariaqaratsigit. Matumani allatut ajornartumik ataatsimoorluinnartariaqarpugut nipiuumillu NAAGGAARLUGU kinguaassiutitigut atornerluisarneq. Pisariaqarpoq kikkut tamarmik akisussaaffimmik tigusinissaat, angajoqqaat, ilaqtat, qanigisat, meeqqeriviit, pisortat, tamatta ataatsimoorluta oqarlatalu TASSA. Kingunerluutit amerlavallaqaat allaat inuup inuuneranik naleqartartut inuttut inuunermi ilaqtanullu kingornuteqattaarneqartarput. Taamaattumik tamatta pissusilersuutigut allanngortittariaqarpagut. Maannakkutut ingerlaannarsinnaanngilagut, akissaqanngilagut amerlanerusut annaanissaannut, iliuuseqannginnissatsinnut akissaqanngilagut. Inuk erlinnarnerpaartaavoq tamanit, ataatsimoorniarta isummallu pigiliussat suugaluartulluunniit peerlutigit.

Ikiuineq Demokraatiniit ilaatigut kissaatigisarput tassaavoq sulisoqarnikkut ikiorneqarnissaq. Sulisooreersunuut ulapereeqlisunut oqilisaasussanik inunniq isumaginninnermut siunnersortinik amingaateqartorujussuvugut. Anguniakkagut angussagutsigit tamanna annertuumik iliuuseqarfigisariaqarpalput. Tarnip pissusaanut immikkut ilisimasalinnik amingaateqarpugut, psykotepeutinik allanillu terapeutinik oqaloqatiginnittartussanik amerlasuutigut inunnut sakkortuumik misigisaqarsimasunut superviseriisartussanillu amingaateqarpugut.

Ammali ilinniarsimasunut superviseeriisinnaasunik amingaateqarpugut. Suliat imaanngitsorpassuit ulluinnarni suliarisarpaat pisariaqartittarpaat aamma iliuuseqarnissaq. Inuit tarnikkut ikiueqqaarsinnaasut aamma pisariaqartippagut. Tassani danskit naalagaaffiat suleqatigisinnaavarput namminerlu piumassutsiminnik suliaqartartut ikuutillugit - aaqqiissutissaq taanna tamatta iluaqtissarsivigisussaavarput. Innuttaasutut ikiuinissatsinnut sakkussanik amingaateqarpugut. Innuttaasut akuutilluinnarneqarnissaat uani pingaaruteqarluinnarpoq - tamanna pisariaqarpoq suliniutit sakkortusarumallugit



piffissaq sivikinnerusoq sivisunerusorlu isigalugit aaqqiissutissat angujumallugit. Isumaqpunga Danmarkip neqeroorutigisimasaq oqaluuserissallugu qujaruttariaqarippu. Isumaqpunga ataatsimoirluta oqaloqatigiittariaqartugut, danskit naalagaaffiat, Naalakkersuisut, Ilaqtariinnermut Peqqissutsimullu ataatsimiitaliaq, kommunit aamma ataatsimiitaliat susassaqartut, politiit, peqqinnissaqarfik, MIO aamma allat oqartussaaffiit kalluarneqartut pisariaqartinneqartut aaqqiissutissat nassaarisinnaajumallugit, oqaluinnaqinata avaqqutaareqinatalu. Nunaqartariaqarpugut nukittuumik, kisianni nuna nukittooq pilersissagutsigu pisariaqarpoq nukittuunik inuttaqarnissarput uangalu ilungersorusuppunga tamanna anguniarlugu.

Aamma oqartussaaffiit tigoriikkatta pitsasumik ingerlalernissaanut ikiortissarsiorusuppunga. Nunatsinni politiit ulloq unnuarlu ulapittuarput - ukiup ulluini 365-ni - ikippallaarput stressilertarput qaavatigut ilungersorulupput - tassani angorusukkaluarpara danskit naalagaaffiata suliassamut kivitseqataanissa. Naalagaaffimmi akisussaavoq tassunga. Politeqarfinni sulisut ullut tamarluinnaasa ilungersorput, taamaattumik angisumik qujaffigerusuppakka, pisariaqartippaalli suliamik isumaginissaanut amerlanerusunik suleqateqarnissartik, taamaattumik aamma tassani ikiortariaqarpugut.

Aamma kissaatigigaluarpara naalagaaffiup nunatsinni mattussiviit misissussagai. Eqqortuuinnaanngilaq "eqqartuunneqarnissamut" ukiut arlallit utaqqisoqartassasoq - ajorpoq. Aamma inatsisinik atortitsinerup iluani inatsisit sukateriffigeqataaffigisariaqarpai, kanngutsaattuliortartut, meeqlanut atornerluisartut, pinngitsaaliisartut il.il. eqqortumik eqqartuunneqarsinnaaqquillugit. Iliuuserineqartut eqqortumik kinguneqartinneqartarnissaat pisariaqartipparput - eqqorneqartut naalliutsinneqartarmata.

Neriuppunga pineqartoq pillugu oqallinnerup kinguneranik inimi maani amerlanerpaat isumaqtigissuteqarnerannik kinguneqarumaartoq taamassillatalu meeqlanut inuuksutullu politikkikkut iliuseqarfissatut sallerpaanngortillugit. Aamma taamaappoq kinguaassiutitigut atornerluisarneq eqqarsaatigalugu, inuaqatiginnimmi aserorterivoq. Nappaataavoq katsorsartariaqartoq. Piviusulersaarutip tullissaa utaqqisariaqanngilarput equeeriarluta ataatsimoirluta



aaqqiisariaqarpugut....

Massakkut iliuuseqartariaqarpugut naak ippasaq
iliuuseqareersimasariaqaraluarluta.

Pisariaqaporli imaannaanngitsunik aalajangiussinissarput. Pisariaqarpoq
immitsinnut nassuerutiginninnissaq. Pisariaqarpoq nammineq assatsinnut
Danmarkimut isaassisasugut, ikioqqulluta.

Taamatut oqaaseqarluta inassutigaarput siunnersuut akuerineqassasoq aamma
siunnersuut llaqtariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliamut
ingerlateqqipparput Aningasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliap
tusarniaavagineqarnissaa pillugu, inatsinillu ataatsimiisitaliaq.